

Vaders uit het verdomhoekje

Hoog tijd, vinden experts én vaders, dat mannen hun rol opeisen in de opvoeding van de kinderen. Maar dan wel op hun eigen manier. 'Vaders moeten niet moederen.'

Door Annemiek Verbeek

Niet zo lang geleden waren er intakeformulieren in de jeugdzorg waarop niet eens gevraagd werd naar de vader. In wetenschappelijk onderzoek naar bijvoorbeeld opvoeding en preventie van jeugdcriminaliteit, komt de vader op zijn best in de marge aan bod. Het merendeel van de kinderen wordt na een scheiding zonder veel misken en maren aan de moeder toegekend, de vader wordt afgescheept met een schamele omgangsregeling. Vaders in de dop die een vraag stellen aan de verloskundige horen het antwoord meestal gegeven worden aan hun vrouw. Onder hoogopgeleide Amsterdammers is de 4/4-verdeling (ieder een zorgdag, drie dagen kinderopvang) dan inmiddels redelijk ingeburgerd, bij de rest van Nederland komt dat niet uit boven een schamele vijf procent.

Kortom: waar zijn de vaders?! Er wordt al jaren vooral heel veel gepraat over vaders. Volgens pedagoog Louis Tavecchio, een bekend voorvechter van de herwaardering van het vaderschap, is er nog steeds een hardnekkige blinde vlek voor vaders. 'Als ze in onderzoek spreken van ouders, wordt negen van de tien keer moeders bedoeld. Moeders zijn de norm, vaders moeten hun nut bewijzen. Hoe vaak ik wel niet de vraag heb gekregen waarom mannen dan zo belangrijk zijn. In een onderzoek van het tijdschrift *Happinez* uit 2011 vindt het overgrote deel van de vrouwen zichzelf de betere opvoeder. En het erge is: de mannen beamen dat. Dat uitgangspunt vind ik niet alleen onacceptabel omdat ik zelf vader ben, maar ook omdat het gewoon niet klopt. Vaders hebben een onmisbare, eigen rol in de gezonde ontwikkeling van kinderen.'

Het Hendrik Pierson Fonds, dat projecten voor alleenstaande ouders ondersteunt, hield dit voorjaar de conferentie 'De afwezige vader bestaat niet', over de betekenis van vaderschap. Tavecchio hield daar een lezing geven onder de titel: *Waarom vaders niet moeten moederen*. Het is een stelling die weerstand oproept, merkt de UvA-professor regelmatig. 'Het moederschapsideaal zit diep in onze maatschappij verankerd. Toen vrouwen meer gingen werken, was het nodig dat vaders zich actiever met de kinderen gingen bemoeien. De taken die moeder niet meer kon doen, werden op hun bord neergelegd. Meer in het huishouden, meer zorgtaken. Maar mannen voelen zich niet lekker in die 'moederrol'. Bovendien heeft een kind geen tweede moeder nodig, maar een vader.'

'Het is lastig de nuance in deze discussie goed over te brengen,' zegt Irene Zwaan, ontwikkelingspsycholoog, schrijfster van het boek *De afwezige vader bestaat niet*. 'Niet alleen professionals hebben een blinde vlek, ook moeders hebben dat. Ik heb het bij mezelf gemerkt en zie het bij vriendinnen: altijd maar het gezeur over die mannen die er een potje van maken op hun papadag. Laten we nu gewoon eens eerlijk erkennen dat de meeste mannen klungels zijn in het huishouden. Dat zegt niks over hun kwaliteiten als vader. Er rust een taboe op praten over verschillen tussen man en vrouw, maar die verschillen zijn er én ze zijn belangrijk voor kinderen.'

Die mening deelt Jeroen de Jong, vader van drie kinderen (twee zonen, van tien en acht, een dochter van vijf), die onder de naam De Praktijkvader vaders begeleidt bij het vinden van hun eigen rol in het

gezin. 'Te vaak nog leggen jonge vaders zich neer bij de mening en oordelen van hun partner, de omgeving of de deskundigen. Omdat zij het beter weten en de beste bedoelingen hebben. Onzin natuurlijk, wij horen er gewoon bij. Toen de verloskundige mijn vragen negeerde, heb ik dat bespreekbaar gemaakt. Ik heb me nooit aan de zijlijn laten zetten en dus ook nooit aan de zijlijn voelen staan. Nu de kinderen ouder worden, zie ik het als mijn taak om ze mee de wijde wereld in te nemen, op avontuur te gaan, risico te nemen. Dat doet niets af aan de meer zorgzame rol die mijn vrouw op zich neemt. Het is allebei belangrijk, we zijn als partners toch geen concurrenten

van elkaar?'

De ervaringen van De Jong komen overeen met resultaten uit wetenschappelijk onderzoek, zegt Tavecchio. 'Betrokken vaders hebben een positief effect op de ontwikkeling van hun kinderen. Die hebben meer zelfvertrouwen, presteren beter op school, zijn beter in staat sociale relaties aan te gaan en te onderhouden. Meisjes in de puberteit zijn beter in staat sociale relaties aan te gaan en hun (seksuele) grenzen aan te geven, jongens met actieve vaders kunnen hun agressie beter beheersen. Door op jongere leeftijd stevig te stoeien met hun vader leren jongens op een speelse manier de grenzen van de

ander en zichzelf te respecteren.'

De pleisters plakende moeder die constant 'Kijk uit!' roept en de vader die zijn kind in de lucht gooit en gaat kamperen in het bos: het gevaar bestaat al snel dat de discussie belandt in seksestereotypen. Tavecchio: 'We hebben het natuurlijk over denkbeeldige gemiddelden. Ieder mens is anders: moeders kunnen ook stoer en vaders zorgzaam zijn. Maar als gemiddelde klopt het clichébeeld wel. Een man neemt zijn kinderen mee in een risicovolle situatie én geeft het vertrouwen door het 'gevaar' samen tegemoet te treden. Een vader zegt: 'We gaan samen dit avontuur aan, ik laat je de wereld zien, bij mij ben

je veilig.' Dat smeedt een band en de impact daarvan is niet te onderschatten. Maar dit bonuspunt voor vaders is geen strafpunt voor moeders. Het één doet niet onder voor het ander.'

Jeroen de Jong gaat graag op pad met zijn kinderen. 'Vorig jaar ben ik voor het eerst een weekend gaan kamperen met mijn zonen. We liepen door het bos, op zoek naar herten, hebben gevoetbald en houtgehakt. 's Nachts slapen we dicht op elkaar in onze kleine tent. Met één weekendje weg en een kampvuur is het natuurlijk niet geregeld. Het gaat erom dat wij vaders aanwezig zijn in het dagelijks leven van onze kinderen.'

▲ Vaders hebben een onmisbare, eigen rol in de gezonde ontwikkeling van kinderen. Foto: ANP